

KAZALO VSEBINE

UVOD	9
I. Struktura monografije	11
II. Metodološka umeščenost monografije v znanstveni prostor	14
III. Dosedanje študije in raziskovalna vrzel	17
IV. Ključne teze	19
V. Ciljne bralke in bralci	20
VI. Osebna raziskovalna pot v svet čustev, starega Bližnjega vzhoda in svetopisemske literature	22
VII. Zahvale	24

PRVI DEL:

TEMELJNI OKVIR RAZISKAVE – ČUSTVA IN LJUBEZEN OD STAREGA BLIŽNJEGA VZHODA DO EVROPSKE TRAGEDIJE

Poglavje 1:

Kulturna dediščina starega Bližnjega vzhoda kot temelj evropske kulture . . . 29

1. Prostor starega Bližnjega vzhoda: geografska, okoljska in kulturna raznolikost . . . 30
2. Kronološki okviri: absolutna in relativna kronologija- 36
- 3. Mezopotamija, Egipt in Levant kot civilizacijska središča- 39
- 4. Prenos idej in simbolnih sistemov: od starega Orienta prek Grčije in Rima v Evropo- 43
- 5. Področja vpliva: pisava, literatura, pravo, religija, znanost in umetnost- 46
- 6. Ogroženost kulturne dediščine in odgovornost današnje Evrope- 49

Poglavje 2:

Čustva kot temelj človeške kulture: od staroveškega sveta do evropske literarne zavesti- 53

1. Univerzalnost čustvene zmožnosti in zgodovinska spremenljivost njenih izrazov . . . 54
2. Staroveški svet: čustva kot javna, družbena in politična resničnost- 69
- 3. Prelom svetopisemskega Izraela: čustva kot etična naravnost in notranja drža . . . 91
- 4. Grška antika: čustva kot spoznanje meje, notranja razklanost in tragična izkušnja- 118
- 5. Evropa in Shakespeare: čustva in notranji svet kot zgodovinski in dramski oder . . . 128
- 6. Romeo in Julija med svetopisemsko transcendenco in evropsko tragedijo . . . 142

Poglavje 3:

Metodološki prehod k študijam primerov: čustva, pripoved in vrednote	203
1. Hebrejska Biblija: čustva, vrednote in narativna etika	203
2. Literarna poetika in hermenevtika svetopisemskih besedil	206
3. Kulturnozgodovinsko branje čustev	208
4. Sodobne biblične teologije in primerjalni okvir staroveškega Bližnjega vzhoda	211
5. Čustva med zavezo in tragedijo: filozofska refleksija in grška tragična izkušnja	214

DRUGI DEL:

ČUSTVA SKRBI IN PIETETE – MEDGENERACIJSKA ZVESTOBA OD STAREGA ORIENTA DO SVETEGA PISMA

Poglavje 1:

Pieteta, spoštovanje in skrb za starejše: afektivni red starodavnih kultur	221
1. Od družinske dolžnosti k osebni milosti – skrb za ostarele in šibke v staroorientalskih družbah in Svetem pismu	222
2. Odredbe o skrbi za starejše v antični Mezopotamiji	229
3. Odredbe o skrbi za starejše v starih egiptovskih dokumentih	232

Poglavje 2:

Peta zapoved kot šola srca: čast, hvaležnost in skrb za starše ter ostarele v svetopisemski etiki	239
1. Od pravnega reda k etiki srca: starost, ranljivost in medgeneracijska zvestoba od staroorientalskega sveta do Svetega pisma	239
2. Peta zapoved kot etika odnosa: čast, hvaležnost in čustvena zavezanost	241
3. Peta zapoved kot most odnosa: čustvena etika med Bogom, starši in skupnostjo	244
4. Posebnost svetopisemskega obzorja: Bog kot bližina in zgled sočutja	248
5. Zaveza, postava in čustvena logika poslušnosti	248
6. Svetopisemska besedilna sidra pete zapovedi	250
7. Klasični komentar in sodobna razširitev pomena: zapoved kot varovanje dostojanstva	252
8. Besedilne oblike in etična teža: zapoved, prepoved, skrb in modrostna vzgoja (2 Mz – 5 Mz – 3 Mz – Prg – Mt)	255
9. Ben Sirah in Tobit – razširitev zapovedi v čustveno in življenjsko etiko	262

Poglavje 3:

Obrobje Mediterana: grška filozofija kot primerjalni odgovor na vprašanje pietete	267
1. Skrb za starše kot antropološki temelj etike v klasični Grčiji	267
2. Sokratova podoba matere in izvor filialne dolžnosti	269
3. Platon: starši kot »živa svetinja« doma in <i>polis</i> kot varuh sirot	271
4. Aristotel: pravičnost, dolžnost in »merjeno« spoštovanje po krogih bližine	278
5. Filon Aleksandrijski in Jožef Flavij – helenistična judovska razširitev pietete	289

TRETJI DEL:

ŽENSKÉ, ČUSTVA IN DRUŽBENI ODNOSI V HEBREJSKI BIBLIJI: KAKO PRIPOVED OBLIKUJE ETIKO

Poglavje 1:

Ženski liki v Hebrejski Bibliji: kako pripoved, pesem in tišina govorijo o odnosih

1. Od zapovedi k zgodbi: vstop v pripovedni svet ženskih izkušenj	298
2. Pripoved kot prostor razumevanja: ženske med javnim govorom in vsakdanjim življenjem	301
3. Kako brati ženske like: metodološka pot od tišine k pomenu	302
4. Sklep: zakaj ženski liki pospešujejo razumevanje etike in vere	314

Poglavje 2:

Ženska kot zmagovalka

1. Šifra in Pua: tiha nepokorščina in strah Božji kot afektivni temelj etične svobode (2 Mz 1,15-21)	317
2. Faraonova hči: sočutje, ki ustavi ukaz smrti (2 Mz 2,1-10)	324
3. Ženski slavonspev osvoboditve kot spomin skupnosti: Mirjam in njene naslednice (2 Mz 15; Sod 5; 11; 1 Sam 18; Jdt 16)	334
4. Mirjam: pesem, ki oblikuje spomin skupnosti (2 Mz 15)	336
5. Debora: pesem, ki znova poveže razpršene Izraelove rodove (Sod 5)	348
6. Jeftejeva hči: ko zmagoslavni obred privede do izgube življenja (Sod 11,34-40)	356
7. Žensko slavljenje Davida: pesem, ki spremeni politična razmerja (1 Sam 18,6-7)	365
8. Judita: pesem po zmagi kot razlaga zgodovine in meja moči (Jdt 16)	367
9. Sklep: kaj se zgodi, ko ženski glas postane nosilec spomina	383

Poglavje 3:

Ženska kot žrtev – trpljenje, izključitev in etične razpoke pripovedi

1. Uvod: etika, nasilje in ženska izkušnja v svetopisemski pripovedi	387
2. Hagara – sužnja in nadomestna mati: izkušnja izгона, ranljivosti in Božje pozornosti (1 Mz 16; 21)	389
3. Ruta (Rut 1–4): vdova in tujka brez pravic – zvestoba kot etična moč v pogojih družbene izključenosti	420
4. Tamara kot vdova brez otrok – ko obljuba ne velja in si ženska prihodnost pridobi s tvegano prevaro (1 Mz 38)	472
5. Batšeba – poročena žena v središču zlorabe oblasti: kršitev zasebnosti, molk in veriga posledic (2 Sam 11–12)	480
6. Druga Tamara (2 Sam 13): incestno nasilje v kraljevi hiši: kako oblast, sorodstvo in molk uničijo prihodnost kraljeve hčere	515

ČETRTI DEL:

LJUBEZEN KOT POLNOST – VISOKA PESEM IN ANTROPOLOGIJA BLIŽINE

Poglavje 1:

Poetika ljubezni v Visoki pesmi: eros, dialog in ženska kot nosilka želje	541
1. Eros in dialog: želja kot energija jezika in odnos, ki se izreka	543
2. Ženski subjekt, telo in čuti: metaforika bližine in etika vzajemnosti	546

Poglavje 2:

Kulturnozgodovinsko obzorje ljubezni	551
1. Visoka pesem v staroveški ljubezenski liriki: egiptovska tradicija in dialog glasov	551

Poglavje 3:

Ljubezen kot dialog in pot zorenja – literarna analiza Visoke pesmi (Vp 1–8)	563
1. Prvi del Visoke pesmi – glas želje kot začetek odnosa (Vp 1,1-4)	565
2. Drugi del Visoke pesmi: dialog o ljubezni – telesna govorica, bližina in vzajemnost (Vp 1,5–2,7)	569
3. Tretji del Visoke pesmi: prvi daljši govor ženske – nočno iskanje in pot želje (Vp 2,8–3,5)	583
4. Četrty del Visoke pesmi: simbolna razširitev – ljubezen med intimnim in javnim (Vp 3,6-11)	595
5. Peti del Visoke pesmi: prvi daljši govor moškega – pogled, ki prepoznava in si ne lasti (Vp 4,1–5,1)	601
6. Šesti del Visoke pesmi: drugi daljši govor ženske – ranljivost, odsotnost in zvestoba želje (Vp 5,2–6,3)	609
7. Sedmi del Visoke pesmi: vzajemni govor – ljubezen kot skupna pot in gibanje (Vp 6,4–7,14)	621
8. Osmi del Visoke pesmi: sklepni dialog – ljubezen kot zavezujoča in neuklonljiva moč (Vp 8,1-14)	633

SKLEP	649
--------------	-----

I. Pot raziskave in ključna spoznanja	649
II. Izvirnost monografije	650
III. Nerazrešene napetosti in odprta vprašanja	652
IV. Ljubezen kot teološka in antropološka sila	653
V. Pomen monografije za znanost	654
VI. Pomen monografije za družbo	655
VII. Dolgotrajni kulturni lok – od staroveškega Bližnjega vzhoda do sodobne Evrope	656
VIII. Zakaj ta raziskava? Osebna nota	657
IX. Močna kakor smrt je ljubezen – sklepni poudarek	657
X. Sklepna misel	658

VIRI IN LITERATURA	661
---------------------------	-----

RAZŠIRJENO KAZALO VSEBINE	678
----------------------------------	-----